

З бібліотеки ЮНАК-а 1/97

програми на **ВАТРИ**

ЮНАК - журнал пластового юнацтва

ПРОГРАМИ НА ВАТРИ

Від Редакції	1
Церемонія Запалення Святочної Ватри	2
Ватра Весілля	6
Ватра Козацькі Звичайі	8
Ватра Скечів	13
Ватра 'Попелюшка'	16
Ватра 'Білосніжка і семеро гномів'	18
Ватра Історії Пласту - монтаж у піснях	20
Співробітники	24

З бібліотеки ЮНАК-а 1/97

Програми на Ватри

YUNAK Supplement 1/97

ISBN 0044-1384

Редакція і оформлення

пл. сен. Оксана Закидальська

Рисунки

Маркіян Микитюк

Виготовлено на системі

PowerMacintosh 7100/80

QuarkXpress 3.31

при КПС Канади

Видруковано заходами

Babiuk Enterprises,

Rochester, NY, USA

Адреса редакції:

Yunak

2199 Bloor Street West

Toronto, ON M6S 1N2

CANADA

Fax: (416) 763-0185

Адреса адміністрації

Plast Publishing

144 Second Ave.

New York, NY 10003

USA

Fax: (212) 475-6960

Дорогі юнаки і юначки!

Посилаємо вам число 1/97 з бібліотеки ЮНАК-а - Програми на Ватри. Крім 4 чисел журналу ЮНАК-а, Видавництво Пласт Канада-ЗСА видає два числа на рік додаткового журналу, яке ми назвали з бібліотеки ЮНАК-а. Кожне видання цього журналу буде на іншу тему. Надіємося, що ви скористаете із цього числа про ватри на своїх таборах. Заохочуйте своїх виховників допомогти вам зорганізувати такі ватри. Або самі підготуйте і переведіть програми. А як закінчиться табір, напишіть до ЮНАК-а !

Скоб!

пл. сен. Оксана Закидальська

Ватри і вогники

Є різниця між ватрою і вогником. Вогник можна зробити спонтанно; ватра повинна бути запланована. Ватри - більш формальні і зорганізовані і часами вимагають досить багато підготовки. Як запланувати і як провадити програмою ватри, щоб була змістовна і цікава? Можна збудувати гарну ватру в чудовому місці, запалити її новим способом і створити гарну атмосферу, але цей чар довго не втримається, якщо не буде цікавої, добре запланованої і переведеної програми. Програма повинна зацікавити і втягнути всіх, що є на ватрі.

Вогонь

Вогонь - центральний пункт ватри. Саму споруду ватри треба старанно збудувати (як це зробити - дивись ЮНАК 2/96). До запалення ватри добре вжити нещоденні засоби - смолоскипи, свічки, і т.п. Якщо спосіб запалення дуже оригінальний, добре його випробувати наперед, щоб не було "несподіванок". Добре мати кілька запасових сірників у кишені, на кожний випадок. Не дозволяти, щоб у колі, де сидять таборовики, світити ліхтарками. Назначити окрему особу, яка буде опікуватися вогнем під час ватри - докидати дров; уважати, щоб нічого не загорілося; пильнувати, щоб не покотилася колода з вогню. Для безпеки, тримати відро води недалеко вогню. Не гасити останки ватри аж всі відійдуть, щоб залишити в пам'яті таборовиків чар вогню.

Ведучий чи Ведуча

Ведучий, або провідник ватри, відповідає за програму ватри, за церемонію запалення і за закриття ватри. Він чи вона знає порядок програми і відповідає за те, щоб всі, хто бере участь, знали що і коли вони мають робити. Перед ватрою, добре перейти правила поведінки на ватрі. Якщо точка виказується невідповідною, ведучий повинен її зупинити і відразу перейти на щось іншого. Справу треба обговорити після ватри. Якщо хтось не відповідно поводить, ведучий може попросити старшого юнака чи виховника, щоб з ним відійшов. До провідника ватри всі присутні ставляться з належною пошаною.

ЦЕРЕМОНІЯ ЗАПАЛЕННЯ СВЯТОЧНОЇ ВАТРИ

Ця церемонія найкраще виходить коли її перевести, як вже темно на дворі. Таборовики мусять бути добре приготовані до участі у ній. Конечно задержати урочистість, спокій і дисципліну. Кожний таборовик одержує малу свічку перед приходом на місце ватри.

Провідник ватри, чи зв'язковий, починає говорити поміркованим, поважним голосом:

Друзі/подруги! Кругом нас ліси і темрява ночі. Ось я засвічу цю маленьку свічку (засвічує) і темрява відступила трошки. Хоч це є лише слабеньке світлечко, ми його всі бачимо. Кожний з нас знає, що воно існує і може знайти шлях до нього, якщо захоче. Воно є нашим маяком... Але це світло може зрости. Його можна побільшити, якщо би хтось прийшов до світла.

Підходять, заздалегідь вибрані, 4 таборовики: гурткові, курінні, тощо, і запалюють свої свічки від свічки провідника.

Тепер наше світло стає яснішим, воно освічує більше темряви і ми бачимо більше ніж перед тим...

Чотири вибранці із запаленими свічками пeverтаються у коло таборовиків і стають на місцях. В між часі провідник продовжує:

Дивіться як скоро світло поширюється. Як добре ми можемо бачити обличчя, постаті і вчинки наших друзів. Це світло також сягає інших людей, які є подальше від нас. Так як воно освічує і гріє наш дружний круг, воно збагачує наші душі тай душі інших...

Провідник продовжує далі, а в між часі 4 вибранці запалюють свічки своїх найближчих сусідів у колі, які в свою чергу, передають вогонь далше:

Але це є лише початок, бо раз повстало світло і є люди котрі хочуть його пізнати і поширювати, воно буде зростати. І хоч цим світлом люди діляться, його стає щораз більше і більше, аж поки всі, хто прагнуть світла можуть його мати...

До цього часу всі таборовики повинні мати засвічені свічки в руках і аж тоді провідник продовжує далі:

Тепер стоїмо пов'язані вогнистим кругом, нашою дружбою, пластовою присягою і вірою. Знаймо, що найменше світлечко у руках найменшого з нас, є важливим для цілого людства, а особливо для нашого українського народу. Запалимо нашу ватру цим самим вогником, який зріс із такого малого. Вдивімся у полум'я, яке запалає для цілого світу і заспіваймо радісну пісню!

Всі гуртки приходять гусаком рівночасно до ватри із різних напрямів і складають запалені свічки у ватру і тим її запалюють. Повернувшись на місця стоять мовчки 30 секунд а тоді співають пісню.

ВЕСІЛЛЯ

Ватра-весілля вимагає досить багато підготовки. Ватру гарно перевести в народній одезі. Цілу програму ватри треба наперед прочитати і подбати, щоб були всі потрібні речі. Потрібно вибрати одну особу, яка буде знати цілу церемонію і буде нею провадити. Деякі можливі пісні є подані тут, але додати інші, щоб було якнайбільше співу. Найважливіше, треба пам'ятати, що традиції весілля мають глибоку пошану в українському народі. Тому переведення традицій весілля вимагає загальної поваги і позитивного настрою.

Вступ

Хлопці і дівчата проходять одні попри одних гуртами і співають. Розходяться. Залишається один хлопець і одна дівчина. Обходять разом ватру, зі собою говорять. Він їй щось питає, вона махає головою, що так. Відходять (без цілування).

Сватання

По середині ватри, довкола стола, сидять батьки молодої, чимсь зайняті. Приходить молодий із дружною і двома старостами, які несуть два колачі. Старости входять; молодий і дружба залишаються під дверима.

Мати: (дивиться у вікно) Ох, Господи, старости ідуть. Свати стукають. Слава Ісусу Христу.

Батько: Заходьте. А яка щаслива година Вас принесла?

Старости: Приніс нас сивий кінь до Вас на поклін. Від князя молодого, від двора золотого. Ото у нас легінь, у Вас дівчина, чи не було б добре звести ці молодята до купи?

Батько: (до дочки) Ти любиш (ім'я хлопця)? Та чи хочеш за нього ся віддати?

Молода: Як бим не любила, то старостів не приймала б.

Приходить молодий з дружною. Старости вручають батькам колачі. Молода перев'язує старостів вишиваним рушником, а молодому затикає хустку за пояс.

Староста: Най Вас Господь благословить і злучить так, аби жадна сила Вас не розлучила та не відорвала, як не можна відорвати бджолу від меду.

Молодята відходять до священника, з когутом під пахою, і дають на оповіді.

Вінкоплетення і запрошення

Посередині ватри дівчата плетуть вінки і співають.

Дружка: Ми зійшлися щоб сплести вінки. Це наше прощання із нашою подругою. У вінок молодої ми вплітаємо три головки часнику, три срібні монети, барвінок і кольорову волічку. Для молодого також плетемо вінок з барвінку.

Дружки розчісують молоду і заплітають одну косу.

Співають: Ой рано, рано... (В дорогу, ст. 208)

Молода вбирає вінок, обходить три рази ватру. Провадить її батько, а за нею іде мати з колачем і свічкою. Молода кланяється дружкам і тоді молода, дружки, батько і мати обходять ватру, стають тут і там і запрошують на весілля: "Просимо вас, абисти ласкаві були прийти на весілля."

Деревце і зачинення

Дівчата приготівляють прикраси на деревце - квіти, зілля, барвінок, піря, волічку і монети.

Співають: "Ой зацвили фіялочки..."

Входять дружки, приносять деревце. Кланяються молодій і всім іншим.

Дружки: Дай Боже здоров'я.

Дружки: Звідки ви, та чому з собою ліс носите?

Дружки: Чули, що одна з дівчат хати не має, то принесли деревце, щоб під ним перезимувала, як заяць. (Кланяються) Це весільне деревце від князя. Прийміть ласкаво.

Молода: Подякуйте князеві і вам дякую.

Батько і мати вносять колач, кладуть на стіл і втикають деревце якщо мале або ставлять коло колача, якщо велике. Батько і мати починають вбирати деревце, а тоді кожний за порядком. Молода їм дякує і їх цілує.

Вінчання

В хаті молодої. Дружки молодого приносять дарунки: колачі, хустку, коралі. **Всі співають.**

Дружки: Просив князь княгиню на дар.

Молода: (дає їм вишиту сорочку і дві хустки для молодого) **А це для князя.**

Молода сідає на подушці і її починають вбирати в весільний одяг. **Сумні пісні.** Дружки приносять на таці два колачі покриті хусткою. Брат молодої кладе хустку на плечі молодої і розплітає її косу. Дружки кладуть вінок. Молода встає і кидає подушку через ліве плече.

Звуки стрілянини. Приходить молодий із друзями. Батьки сідають на лавку, тримають в руці по одному колачеві і по тойці соли. Перед ними стають молоді, дружки і подружки.

Молоді: Просимо Господа Бога, святого отця Николая, Присвяту Богородицю і всіх святих та родичів і ближчих та дальших кривних, щоби благословили до шлюбу.

Молоді цілують батьків а батьки торкають їх хлібом і сіллю по плечах.

Батьки (три рази): Най Вас Бог благословить.

Тоді всі обходять ватру три рази і виходять “на двір”. Молода сідає “на коня” і перед відїздом дивиться через колач, прив’язаний до руки, на всі чотири сторони світу:

На схід (Мати каже: Абис була як зоря красна)

На захід (Мати каже: Абис була як сонце щасна)

На північ (Батько каже: Абис не знала, що зима і нужда)

На південь (Всі присутні кажуть: Тай пишно, тай мило, тай тепленько в груди)

Весільне товариство, з деревцем поперду, повільно обходить ватру. Відходить до церкви на вінчання.

Весілля в Молодій.

Молода повертається з церкви до хати.

Гості співають: “Вийди ненько, вийди.....”

Молода з батьками заходить за стіл, кладе колачі перед собою. Далі заходять дружки і гості.

Дружба: На ліжку і в скриняг посаг молодої: шість великих подушок з вишитими напірниками, пирина, ліжник, ковдри, покривала, рядна, скатерті та кілька десятків рушників.

Батько починає частувати. Він п’є наздоров’я молодої, потім мати, далі гостям. Батьки не сідають за стіл.

Молода: Дедю і неньо, дай Вам Боже здоров’я. Файно вам дякую, що ви мене годували, вбирали, між люди пускали, добра навчили і до людей привели. Може вам докорила, непослухала, прощайте.

Мама: Дочко желаю тобі хліба, соли, щастя, здоров’я, всього добра і щасливого життя. Не бануй на мене, що я тебе деколи сварила, я тебе добра навчила.

Гості молодого заїжджають з музикою, співом і стріляниною. Дружки вносять деревце.

Молода знову дивиться через колач.

Гості: Куди ліпше видно?

Молода: На всі боки добре видно, але з того боку, звідки сходить місяць, найкраще видно.

Батьки молодої просять молодого і його гостей до хати. Гості уводять молодого в хату. Брат молодої загорожує дорогу топірцем.

Гості співають: Рубай братчику рубай, за гріш сестричку не дай
Хто нам червоним брязне той собі дівку візьме.

Молодий торгується з братом за окуп і остаточно платить.

Молода стоїть за столом, лице покрите хусткою. Молодий бере за кінці хустку і її знімає. Одні гості молодого розчаровані, інші кажуть, що кращої в світі нема.

Всі засідають на гостину.

Молодий: (до своїх друзів) Дякую, що прийшли зі мною по княгиню.

Гості співають. Молодий і молода ідуть в танець.

Тоді музика стає сумною. Молода сідає і старостіна скидає її вінок і зав'язує її голову хусткою.

Гості молодого беруть вінок молодої і пригтовляються в дорогу.

Співають "На калиночці..."

Всі ідуть з молодою. Чути звук трембіт.

Весілля в молодого.

Вдома молодого. Молоді приїжджають.

Пісня: "Ой ходила рідна ненька..."

Мати молодого стрічає молодих з колачем і їх благословить.

Мати: Най вас Бог благословить.

Молода цілується з свекрухою.

Мати: (до дружбів) Дякую, що привели невістку.

Молода дає дарунки свекрові і свекрусі.

Молода: Просили Вас дедя і неня і я Вас прошу прийняти цей дар.

Дає батькові чорну шовкову хустку, матері - хустки і ліжник. Молодий стоїть коло неї. Всі сідають.

Молодий знімає з молодої рантух і вінець. Відпинає собі від грудей хустку і в'яже нею молоду.

Вперше за весілля цілує її.

Гості співають: Летів ворон через хату та загубив кістку
Слава Богу світенькому маємо невістку
Ой червона бурячена і зелена гичка
Вчора була дівчинонька, тепер молодичка.

Всі співають **Многая літа** і виводять молодих до танцю.

КОЗАЦЬКІ ЗВИЧАЇ

Щоб перевести цю програму, найкраще, щоб одна особа була наратором і читала текст а таборовики грали різні ролі, які появляються в описі традицій. Програму можна перейти на одній ватрі, або розділити по розділах на кілька ватер. Важне мати пробу, щоб кожний, що бере участь, знав як має співдіяти з іншими.

Наратор: Називаюся Дмитро Яворницький. Я - історик і археолог, родився більше як 100 років тому на Харківщині. Ще молодим захопився історією Запорізьких козаків. Вивчав я історію козаків ціле своє життя, створив велику збірку запорізьких експонатів, які тепер знаходяться в Музею в Дніпропетровську. Хочу вам розказати про деякі звичаї і традиції запорізьких козаків, які я списав у своїй книжці - Історія Запорізьких Козаків.

Як приймали на Січ

Козаки приймали у своє товариство кожного, хто приходив до них і брав на себе певні зобов'язання. В Січі можна було зустріти всілякі народності - українців, поляків, литовців, білорусів, великоросів, турків, татар, євреїв, калмиків, німців, французів, італійців, еспанців, англійців. В Січ ішли люди і з доброї волі і з неволі - хто втікав від жінок, хто покидав батька і матір, хто втікав від панів. Приходили на Січ і різні злочинці, засуджені на страту і дезертири війська. Щоб прийняли на Січ, козак мусів бути вільною й нежонатною людиною, розмовляти українською мовою і сповідати православну віру.

Прийнятих піддавали особливому випробуванню. Наприклад: накажуть, варити кашу. Самі візьмуть коси та й підуть, буцімто косити. Але залізуть в очерет і лежать. Хлопець зварить кашу і їх кличе. Вони чують але не відповідають. Кличе і кличе, далі не відповідають. А він тоді в сльозах кричить:

Кандидат 1: От занесла мене тут нечиста сила до цих запорожців! Лучче було дома сидіти!

А вони лежать у траві, слухають і кажуть:

Козаки: Ні це не наш!

Тоді повертаються, дадуть хлопцеві коня і грошей на дорогу і кажуть:

Козаки: Іди собі, нам таких не треба!

А інший, виходить кликати, крикне зо два рази і коли не відгукнуть, він каже:

Кандидат 2: До дідька з вами, як мовчите! Я й сам можу кашу їсти!

Щей затанцює, іде до куреня і їсть кашу. А запорожці лежать у траві і кажуть:

Козаки: Це наш! І ідуть до куреня, а він:

Кандидат 2: Де вас чорти несли? Я кликав, аж захрип, тоді почав сам їсти!

Козаки: Годі тобі бути хлопцем, ти рівний нам козак.

І приймають його в товариство. Прийнятий записувався до одного із 38 куренів. Змінював своє власне прізвисько на якесь нове, котре дуже часто характеризувало його з зовнішнього чи внутрішнього боку [тут можна зробити сценку вибору нового прізвиська].

Пісня: Гей нум хлопці до зброї... (В дорогу, ст. 131)

Влада на Січі

Запорізькі козаки уважали, що ніякі державні установи їм не потрібні. Вони мали власне начальство, яке щороку змінювалося і було нежонатим. Військові начальники були: кошовий отаман, суддя, осавул, писар і курінні отамани. Перші чотири становили так звану **військову старшину**.

Кошовий отаман об'єднував військову, адміністративну, судову і духовну владу а, у воєнний час, був головним командиром війська і діяв як необмежений диктатор. У мирний час, він був конституційним володарем Запоріжжя, виконував роль верховного судді і володів життям і смертю кожного із козаків. На громадських зборах тримав у руці **металеву булаву**. Кожного кошового обирали лише на рік. У розмові із козаками, кошовий звертався до них, не в наказовий форм а по-батьківськи чи по-товарицьки, називаючи їх дітками, братчиками, товаришами.

Військовий суддя був другою, після кошового, особою в Запорізькому Війську. Суддя був оборонцем предківських звичаїв і одвічних порядків. Він керувався неписаним законом. Його обов'язком було судити винних швидко, правдиво і безсторонно. Зовнішнім знаком влади судді була **велика срібна печатка**, яку він мав при собі під час військових зборів чи рад і прикладав до паперів ухвалених усією радою.

Військовий писар займався усіма письмовими справами війська, надсилав листи і накази по куренях, вів усі рахунки, писав до різних володарів і вельмож в імені всього Війська. Зовнішнім знаком писаря була чорнильниця в довгій срібній оправі - **каламар** - яку він під час військових зборів тримав за поясом, а перо застромлював за праве вухо.

Військовий осавул стежив за ладом серед козаків у мирний час, а у воєнний - у таборі; стежив за виконанням судових вироків, за рішенням кошового чи всієї ради; провадив зізнання з приводу різних суперечок і злочинів серед сімейних козаків, їхав попереду козаків для розвідки за неприятелем. Був правою рукою кошового, щось такого як міністер поліції. Зовнішнім знаком влади військового осавула була **дерев'яна палиця** яку він тримав під час військових зборів.

Вибір отамана і військової старшини

В основі козацької громади лежав звичай. Ради козаків відбувалися в певні дні. На військових радах вирішувалися найважливіші питання життя Запорізького Війська: про мир і розмир, про походи на неприятеля, про покарання важливих злочинців, про поділ земель і про вибори військової старшини. Ось як це робилося:

За кілька днів до нового року, всі козаки поспішали у столицю козацької громади - в Січ. В день першого січня нового року, вони схоплювалися на ноги особливо рано, вмивалися холодною водою, одягали свій найкращий одяг, ішли на богослуження і тоді, в курені, на обід. В курені молилися, вітали один одного зі святом і сідали за спільний стіл. Обідали, дякували своєму отаманові і курінному кухареві, вклонялися один одному, знову одягали дорогий одяг і виходили з куренів на площу.

В цей момент на січовій площі лунав постріл із найбільшої гармати. Військовий довбиш виносив зі свого куреня палиці до литаврів (бубнів), ішов до церкви по литаври, виходив на площу й бив у литаври для збору козаків на раду, спочатку один раз. З'являвся осавул, ішов в церкву, брав звідти великий прапор, виносив на площу і ставив біля церкви. Довбиш знову бив у литаври, козаки поспішали на площу. За козаками на площу вступала січова старшина: кошовий отаман, військовий суддя, військовий писар, військовий осавул, тоді курінні отамани. Кожний із військових старшин ніс знак своєї гідності: **кошовий - булаву; суддя - велику срібну печатку; писар - перо і срібний каламар; осавул - малу палицю; курінні отамани - ціпки (палиці).**

Вся старшина була без шапок. Старшина ставала на площі в один ряд, один біля одного, і вклонялася на всі чотири боки славному низовому товариству. Товариство ставало за курінними отаманами в величезне козацьке коло. Як і старшина, всі козаки були без шапок і на поклони старшини відповідали поклонами. Кошовий отаман оголошував товариству мету скликання ради:

Кошовий отаман: Панове молодці. У нас сьогодні новий рік. Чи не бажаєте ви, за старим звичаєм, змінити всю старшину і обрати замість неї нову?

Якщо товариство було вдоволене своєю старшиною, відповідало так:

Товариство: Ви - добрі пани, пануйте ще над нами!

Тоді кошовий суддя, писар і осавул вклонялися козакам, дякували їм і розходилися по куренях.

Якщо товариство було невдоволене своєю старшиною, тоді казало кошовому віднести свою булаву до прапора і покласти на шапку. А якщо товариство уважало, що кошовий зовсім не гідний продовжувати, не соромилось казати:

Товариство: Покинь, поганий сину, своє кошів'я, бо ти вже козацького хліба наївся! Іди собі геть, ти для нас неспособний! Поклади свою булаву, поклади!

Кошовий кидав на землю свою шапку, на шапку клав булаву, вклонявся всьому товариству, дякуючи за честь, і йшов із площі у свій курінь.

Кожний курінь висував свого кандидата і наполягав на обранні саме його, а не когось іншого.

Природно, що при цьому починалися сварки і суперечки. Суперечки тривали часом кілька годин. Усі кандидати, чий імена вигукували на площі, покидали площу і ішли у свої курені. **Вигравав той, кого ім'я найголосніше вигукнули.**

Тоді з-посеред козаків, виділялося кілька чоловік, які ішли до вибраного і просили його прийняти запропоновану йому честь. Якщо обраний відмовлявся, двоє з козаків брали його попід руки, двоє чи троє пхали ззаду, кілька чоловік штовхали в боки і так вели на площу. Так приводили обраного в раду; вручали йому булаву і оголошували бажання бачити його отаманом. Але обраний двічі відмовлявся від

пропонованої йому честі й лише після третьої пропозиції, брав у руки булаву. Козаки по черзі підходили до нього й сипали на його виголену голову пісок чи мазали тім'я голови болотом, якщо погода на той час була дощовою, на знак того, щоб він не забував про своє низьке походження й не прагнув вивищитися над усім товариством. Кошовий кланявся на всі чотири боки і дякував товариству за честь, на що товариство відповідало йому криком:

Товариство: Будь пане здоровий та гладкий! Дай тобі, Боже, лебединий вік і журавлинний крик!

Пісня: Гей там на горі Січ іде ... (В дорогу, ст.134)

Домашнє Життя Козаків

На Січі було 38 куренів і, по середній кількості, було 150 козаків в курені. Так виглядало звичайне повсякденне життя запорізьких козаків:

Козаки вставали до схід сонця, вмивалися холодною, джерельною чи річковою водою, молилися Богу і сідали за стіл до гарячого сніданку. Час від сніданку до обіду козаки проводили по-різному: хто об'їздив коня, хто оглядав зброю, хто вправлявся у стріляння, хто лагодив одяг, хто просто лежав на боці, попахував люлькою-носогрією, розповідали про власні подвиги на війні або викладав пляни нових походів.

Рівно о 12-ій годині, курінний кухар вдаряв по казанові і кожен козак поспішав до свого куреня на обід. Обід у кожному курені готував кухар з помічниками. Страву готували у великих мідних або чавунних казанах. На стіл ставили

соломаху - густо зварене на воді житнє борошно,
тетерю - не дуже густо зварене на квасі житнє борошно чи пшоно
щербу - рідко зварене борошно на риб'ячій юшці.
братко - пшоняна каша з додатком прісного тіста

Зайшовши в курінь, козаки заставляли страву вже наливою у дерев'яні миски. Біля мисок, стояли різні напої - горілка, мед, пиво, наливка - у великих дерев'яних коновках з повішеними на них дерев'яними кохлями. Товариші ставали в ряд, один біля одного, хрестилися до ікони, читали молитву про хліб насущний і всідалися уздовж стола на вузькі лави. Рідку страву їли ложками, тверду руками. Напої пили з металевих чарок.

Пообідавши, козаки вставали з-за столу, хрестилися, дякували спершу отаманові, потім курінному кухареві:

Козаки: Спасибі, братику, що ти нагодував козаків!

Далі кидали по дрібній монеті для купівлі продуктів наступного дня і виходили з куреня на площу.

Час від обіду до вечері проводили зайняттями. Увечері, після заходу сонця, козаки знову збиралися в курені, вечеряли гарячою стравою. Після вечері, одні відразу молилися і лягали спати, взимку в куренях, а влітку на повітрі. Інші, збиралися невеликими гуртами і розважалися: грали на кобзах, скрипках, лірах, цимбалах, свистіли на сопілках - одно слово, на всьому можливому для гри і відразу танцювали.

(Танці)

Треті просто співали пісень без танців і музики.

Пісня: Ой наступала та чорна хмара..

Четверті залазили в курені, сідали по кутах, засвічували свічки й грали в карти. Грали в чупрундир, де переможець стільки разів смикав за чуба переможеного, скільки очок у того залишилося в картах.

Січові козаки мали таку волю, що не виконували жодної роботи, але завжди гуляли й пили аж до кінця життя. Січові козаки мали одне заняття - війну, а в мирний час - веселощі і широкий розгул.

Особливо весело було після повернення з воєнних походів. Такі козаки, протягом кількох днів, ходили вулицями, водили за собою величезний натовп музик і січових школярів, всюди розповідали про свої воєнні подвиги і щастя, невпинно танцювали, викидаючи найрізноманітніші фігури.

Запорожець іде в Монастир

Коли запорожець бачив неминуче наближення старості й відчуваючи себе вже нездатним ні до війни, ні до гулящого життя, нерідко йшов у ченці, у монастир і там доживав останні дні свого життя. Переважно запорожець покидав Січ раптово, без жодного розголосу; ніхто не знав, коли й куди він зникав. Але часом відхід у ченці справлявся урочисто і супроводжувався гомеричними веселощами. Це називали "прощанням козака зі світом".

Старий запорожець, що вирушав у монастир, одягався у найдорожчий одяг, чіпляв блискучу зброю, набивав у свої кишені та шкіряний черес (пояс з калиткою для зберігання грошей) золотих, накуповував цілі бочки "п'яного зілля" і їжі й вирушав у монастир. Музики втинали веселої й товариство вирушало в путь і його проважало.

Пісня: Стоїть явір над водою... (В дорогу, ст. 216)

Попереду всіх на коні їхав сам сувовусий прощальник. Всіх зустрічних він запрошував до гурту, частував напоями і пропонував перекуски. Так діставався він зі своїм товариством до самого монастиря; тут товариство зупинялося біля стін, а сам прощальник, вклоняючись людові на всі чотири сторони, просив у всіх прощення, по братськи обіймався з кожним, підходив до воріт монастиря і стукав:

Монах: Хто такий?

Козак: Запорожець!

Монах: За якою потребою?

Козак: Спасатися.

Тоді ворота відчинялися і прощальника впускали, а все його веселе товариство залишалося біля стін монастиря. В той час прощальник знімав із себе черес, скидав дорогий одяг, одягав чернечу одежу і прощався зі світом.

Пісня: Вже надходить час прощання між нами...

ВАТРА СКЕЧІВ

Добре, щоб Ватра Скечів була різноманітна і мала в програмі різного типу скечі. Ведучий повинен мати повний список точок. Скечі треба наперед підготувати з належною пробою. Точки добре переплітати веселими піснями.

Як ставити добрі скечі

Зробити пробу цілого скечу. Перевірити, чи всі голоси чути на дворі. Під час проби, нехай кожний стане 10-15 метрів від себе, щоб перевірити, чи добре чути голоси.

Говорити голосно.

Говорити виразно. Треба говорити до публіки, а не один до другого. Публіка повинна бачити всі рухи і міни.

Рухатися. Скеч повинен мати рух.

Бути готовим. Мати готові всі речі перед виходом. Приладдя до скечу повинно на стільки велике, щоб його було видно.

Не перетягати струни. Уважати, щоб скеч був відповідний.

Вміти закінчити і скоро вийти. Вправляти голосно і драматично закінчити скеч, а не просто зійти із площі ватри.

Можливі формати скечів

Скечі, в яких присутні беруть участь (дивись *Полювання на комарів*).

Міміка: рухи без діалогу (дивись *Міміка*)

Наратор: один говорить текст, присутні грають назначені ролі (дивись *Попелюшка і Білосніжка*)

Традиційний скеч: підготовлена сценка в якій група виступає (дивись *Кіно*).

Сценка з музикою або співом.

Імпровізація (дивись *Як створити скеч на місці*).

Полювання на комарів

Всіх присутніх на ватрі поділити на дві групи:

Таборовики: кожний б'є по якійсь частині тіла і каже "ав"

Комарі: кожний махає "крилами" і каже "БЗЗЗ"

Ведучий розказує **Розповідь** а присутні роблять відповідні звуки:

Одного разу, **Таборовик** відпочивав на своєму ліжку. Він вже майже спав, коли почув **Комара** в шатрі. **Таборовик** обернувся і далі спав. **Комар** підлітав ближче. **Таборовик** був такий змучений, що затягнув подушку на голову. **Комар** вже був майже на голові **Таборовика**. **Таборовик** встав, і почав шукати мухобийки, щоб забити **Комара**. **Комар** не давався, щоб його вдарити. **Таборовик** не знав, що зробити, бо не міг поцілити **Комара**. **Таборовик** не знав, що робити бо не міг позбутися **Комара**. **Таборовик** був дуже змучений. **Таборовик** був такий змучений, що пішов шукати отруї, щоб приснути на **Комара**. Замість того, **Таборовик** знайшов наушники. **Таборовик** вбрав наушники і більше вже не чув як гуде **Комар**. **Таборовик** заснув.

Міміка

По черзі, кожний на ватрі має продемонструвати щось мімікою, наприклад:

Йдеш, за тобою сильний вітер.

Стараєшся пропхатися скрізь натовп людей.

Йдеш, як старий чоловік.

Встаєш з крісла, як старий чоловік.

Вбиваєш цвяха молотком і стараєшся втримати баланс на драбині.

Йдеш по шнурі, який розтягнений через пропасть

Несеш дуже важкий кошик

Міняєш колесо авто.

Чекаєш на товаришку, яка вже спізнилася.

Йдеш по снігу.

Йдеш у воді.

Дістаєш добру (чи погану) вістку і т.д.

Кіно

На сцені: Режисер, чоловік з кіноапаратом, двох зі світлами (ліхтарками) і Мама. Син, Доктор і Погребник чекають збоку.

Режисер: Світла! Кіноапарат! Акція!

Актори грають сценку без жадних емоцій. Світла за ними ходять, апарат крутить фільм.

Мама варить щось на кухні. Входить Син:

Син: Мамо! Я щось погано почуваюся! (Паде на землю)

Мама: (дивиться на сина) Ой, треба подзвонити до Лікаря. (Бере телефон і накручує зі звуками клік..клік..клік.) Пане Доктор, прийдіть скоро! Мій син непритомний!

Доктор: (входить, перевіряє пульс і віддих Сина) Він вже неживий. Треба покликати Погребника. (Бере телефон, накручує зі звуками клік...клік...клік...) Пане Погребник, приїжджайте. Маю неживе тіло.

Погребник входить, клякає коло тіля і його міряє.

Режисер (вскакує і кричить): Стоп! Стоп! Ви це дуже погано заграли! Без жадних емоцій! Треба ще раз! Але цей раз - з відчуттям!

Мама, Син, Доктор і Погребник виходять.

Режисер: Світла! Кіноапарат! Акція!

Актори грають ту саму сценку, повторюють ті самі слова, але зі сильними емоціями. Мама голосно плаче, син вмирає дуже драматично, і т.д. Доходять до місця, де закінчили сценку перший раз.

Режисер: (кричить) Стоп! Стоп! Це було краще, але за скоро! Повторімо, але цей раз поволіше!

Світла! Кіноапарат! Акція!

Актори повторюють сценку, але дуже повільно - говорять повільно, рухаються повільно і т.д.

Режисер: (знову кричить) Стоп! Це було заповільно! Трошки скоріше!

Актори повторюють сценку дуже скорим темпом.

При кінці, режисер каже: **Нарешті маємо фільм!**

Як створити скеч на місці

1. Так-так і Ні-ні

Парами. Таборовики показують як неправильно і як правильно щось робити (напр. підносити прапор, варити зупу, слухатися таборового правильника і т.д.)

2. Машини

Гуртками, по 4 або 5 осіб. Група має збудувати машину, яка має рухомі частини і яка робить різні звуки. Присутні на ватрі мають відгадати, що це за машина і що вона робить.

3. Паперова торба

Гуртками, по 4 або 5 осіб. Група дістає паперову торбу в якій є 3 або 4 предмети і має підготувати скеч вживаючи всі предмети.

4. Реклями

Гуртками, по 4 або 5 осіб. Завивається пачку в папір. Гурток має рішити, що це за річ і виробити телевізійну рекламу про неї. Інші на ватрі мають вгадати, що гурток рекламує.

5. Старі Фільми

Гурток представляє сценку ніби-то із старого фільму. Це можна передати раптовими рухами і блиманням ліхтарки. Коли сценка має кінчатися, оператор каже "щось попсувалося, фільм іде взад!". Тоді переходиться сценку взад. Сценка не повинна бути довга - дві або три хвилини.

ПОПЕЛЮШКА

БАЙКА-ІНСЦЕНІЗАЦІЯ. Перед ватрою, написати на кусках паперу назви всіх персонажів і речей згаданих у байці, які люди присутні на ватрі будуть грати. Паперці роздати перед ватрою. Старатися, щоб кожний, що буде на ватрі дістав хоч одну роль. Якщо потрібно, одна особа може грати більше ніж одну роль. В цій байці можуть бути такі ролі:

ПОПЕЛЮШКА	МАЧУХА	СЕСТРА 1	СЕСТРА 2	ДЗЕРКАЛО	БАТЬКО
ФЕЯ	ГАРБУЗ	ПАЛИЧКА	КАРЕТА	МИШКА 1	МИШКА 2
МИШКА 3	МИШКА 4	КІНЬ 1	КІНЬ 2	КІНЬ 3	КІНЬ 4
СУКНЯ	ГОСТІ	ГОСТІ	ГОСТІ	ГОСТІ	ПРИНЦ
КОРОЛЬ	КОРОЛЕВА	ГОДИННИК	ПРИДВОРНИЙ	ДІВЧИНА	ДІВЧИНА

Ведучий розповідає, д-у-ж-е п-о-в-і-л-ь-н-о :

Жила-була собі дівчинка, яку називали **Попелюшкою**. Була вона добра і ніжна - кращої годі було й шукати в цілому світі. Жила вона з **мачухою**, яка незлюбила свою пасербицю. Вона погано їй вдягала і давала найбруднішу роботу. Дівчинка мусіла мити всю посуду і замітати мітлою підлогу і сходи в цілій хаті. А спала дівчинка в комірці, куди висипали попіл з печі. От і тому її прозвали **Попелюшкою**.

Мачуха мала свої **дві дочки** - гордих і зарозумілих. **Сестри Попелюшки** жили в розкішних покоях. Там вони мали **дзеркало**, в якому могли бачити себе з голови до п'ят. Але навіть в лахмітті, Попелюшка була краща за сестер, дарма що вони ходили в пишній одежі. Попелюшка покірно терпіла всі кривди і не жалілася **батькові** який в усьому корився своїй новій дружині.

Одного разу прийшло до родини запрошення до королівського палацу на великий бал. Всі дуже зраділи й почали вибирати вбрання яке були б їм найбільше до лиця. Сестри тільки про те й говорили, аби краще вбратися. Без упину крутилися перед дзеркалом. Попелюшка також зраділа бо так любила танцювати! Але мачуха наказала сидіти вдома, мити посуду та замітати сміття. Сестри Попелюшки два

дні нічого не їли, і не відходили від дзеркала. Настав щасливий день і сестри поїхали до палацу. Попелюшка довго стояла під брамою й сумно дивилася за ними. Тоді сіла й гірко заплакала.

Аж тут з'явилася добра чарівниця - **фея**, хресна мати Попелюшки.

- Що ти засумувала, моя дитино? - запитала вона.

- Як же мені не сумувати, коли я хочу на королівський бал, а вдягтися немає у що... - відповіла, плачучи, Попелюшка.

- Я тобі поможу, відповіла фея. - Піди на город і принеси мені **гарбуза**.

Попелюшка вибігла до городу, вибрала найбільшого, найкращого гарбуза і принесла феї.

Фея торкнула гарбуз своєю **чарівною паличкою** - і гарбуз перетворився на позолочену **карету**.

А тоді фея знайшла в пастці четверо живих **мишей**. Попелюшка відкрила пастку і, по одній, випустила мишки. Тільки мишка вибігла з пастки, фея торкнулася її своєю чарівною паличкою і миша оберталася на прекрасного **коня**. І перед дівчиною повстала карета з чотирьома чудовими **кінями**.

Доторкнулася фея чарівною паличкою до Попелюшки - і старе лахміття дівчинки перетворилося на чудову рожеву **сукню**, гаптовану сріблом і золотом а порвані капці - на казкові кришталеві черевички. У своїй новій сукні і кришталевих черевичках, Попелюшка сіла в карету.

- Але пам'ятай, - сказала фея - додому мусиш повернутися до півночі, бо рівно опівночі скінчаться мої чари і карета знову обернеться на гарбуз, коні - на мишей, а чудова сукня - на старе лахміття.

Коли дівчина з'явилася на балі, **гості** вже танцювали а музика грала. **Принц** вийшов **Попелюшці** на зустріч, подав руку і повів до залі, де були всі гості. Все в залі зааніміло: гості полишали танці, музики перестали грати - всіх вразила чудова врода незнайомої дівчини.

Навіть сам **король**, хоч який був старий, сказав **королеві**, що давно не бачив такої вродливої і милої дівчини. Принц посадив **Попелюшку** на почесне місце, а потім попросив до танцю. Вона танцювала на диво гарно і всі гості милувалися нею. **Принц** дивився тільки на **Попелюшку** і думав тільки про неї.

Попелюшка була така щаслива, що забула про наказ феї. Їй здавалося, до півночі ще далеко, а тут **годинник** почав бити дванадцять. Вона низько вклонилася гостям і ледве встигла вибігти з палацу. На дворі **каре́та** вже перемінилася в **гарбуз**, а **коні** - в **миші**. Вона так поспішала, що загубила кришталевий черевичок. **Принц** побачив його, підняв, і побіг за нею. Коли добіг до брами, нікого там не було.

Попелюшка прибігла додому, без карети, в своєму старому вбранні. Залишився їй тільки один кришталевий черевичок. Коли сестри повернулися додому, розповіли про красуню, яка зачарувала принца і загубила кришталевий черевичок.

Минуло кілька днів. **Принц** не міг забути красуню-незнайомку. Він оголосив, що дівчина, зможе взути загублений кришталевий черевичок, стане його дружиною. Він післав **придворного**, щоб знайшов її. Усі **дівчата** королівства кинулися міряти черевичок, але, хоч як старалися, взути його не могли.

Принесли черевичок і двом сестрам Попелюшки. Та що вони не робили, як не старалися - не взули черевичка, бо мали надто великі і незграбні ноги. Тоді **Попелюшка** сказала,

- А дайте-но я спробую надіти!

І придворний запросив Попелюшку сісти, приміряв їй кришталевий черевичок і побачив - він якраз її до ноги. Здивовані сестри здивувалися ще більше, коли побачили, як **Попелюшка** витягла з кишені другий такий самий черевичок і взула його.

Тут з'явилася **фея**, доторкнулася чарівною паличкою до Попелюшкиного вбрання і воно змінилося на прекрасну **сукню**. Аж тоді сестри впізнали **Попелюшку**. Вони кинулися їй до ніг і благали вибачити за всі кривди, що вона від них терпіла. **Попелюшку** повели до принца і за тиждень справили гучне весілля. Принц вивів Попелюшку до танцю. **Король, королева, дві сестри** Попелюшки, її **батько і мачуха і гості** танцювали на весіллі аж до рана.

БІЛОСНІЖКА І СЕМЕРО ҐНОМІВ

БАЙКА-ІНСЦЕНІЗАЦІЯ. Перед ватрою, написати на кусках паперу назви всіх персонажів і речей, згаданих у байці, які люди присутні на ватрі будуть грати. Паперці роздати перед ватрою, щоб кожний, що буде на ватрі дістав хоч одну роль. Якщо потрібно, одна особа може грати більше ніж одну роль. В цій байці можуть бути такі ролі:

БІЛОСНІЖКА	МАЧУХА	ДЗЕРКАЛО	СЛУГА	ЛІС	ЛІС
ЛІС	ЛІС	ВОВК	ВОВК	ХАТИНКА	ҐНОМ 1
ҐНОМ 2	ҐНОМ 3	ҐНОМ 4	ҐНОМ 5	ҐНОМ 6	ҐНОМ 7
КАЗАН	МІТЛА	ДВЕРІ	КАБАН	КАБАН	КНЯЗЬ

Ведучий розповідає, д-у-ж-е п-о-в-і-л-ь-н-о:

За горами високими, за долами широкими та за морями глибокими, жила-була маленька принцеса. Звали її **Білосніжка**. І була в неї **мачуха**, дуже гарна, але зла й ревнива. Мала мачуха чарівне **дзеркальце**.

Якось запитала вона в нього:

- Хто найгарніший у моєму королівстві? І **дзеркальце** відповіло:

- **Білосніжка** найгарніша, із личенька наймиліша...

Королева мачуха аж позеленіла від злості та ревнощів. Закликала вона свого **слугу** тай наказала йому:

- Відведи **Білосніжку** до темного лісу і вбий її там.

Взяв слуга **Білосніжку** за руку до лісу, але пожалів бідолашну дівчинку і відпустив її.

І залишилася **Білосніжка** у великому лісі сама-самісінька. Там були високі дерева, широкі кущі і чути було, час від часу, як виють **вовки**. Довго блукала **Білосніжка** лісом, аж натрапила на малесеньку **хатинку**.

- Може тут я знайду собі притулок? подумала дівчинка. Зайшла вона до хатинки, положилася, тай заснула з утоми.

Аж тут гуп, гуп, гуп... Господарі повернулися: семеро добрих та веселих **гномів**. Побачили вони дівчинку і зраділи, що будуть мати товариство. **Білосніжка** розповіла їм свою сумну історію.

- Ми захистимо тебе, а ти будеш наглядати за нашою хаткою, запропонували **гноми**.

- Гарзд! охоче погодилася **Білосніжка**. І **Білосніжка** почала опікуватися **гномиками** - варила їм смачну їжу в великому **казані**, замітала **мітлою** хатку і прала для всіх **гномів** одіжку.

Тим часом **королева**, глянувши у своє чарівне **дзеркальце**, довідалася, що **Білосніжка** жива-здорова. І вирішила сама її позбутися. Передягнулася за **стару бабу** та й подалася до лісу. Блукала, блукала, а таки знайшла маленьку **хатку** **гномів**. Постукала в **двері**.

- Хто там? спитала **Білосніжка**.

- Це старенька бабуся, принесла тобі подарунок, відповіла перебрана **королева**. **Білосніжка** відкрила двері, і **королева** подала їй яблуко.

Білосніжка відмовлялася прийняти дарунок, але **королева** була дуже хитра і таки таки вмовила дівчинку взяти яблуко.

- Спробуй його, воно солоденьке як мід, сказала **королева**.

Тільки **Білосніжка** надкусила рум'яне яблуко, впала на землю, мов нежива.

Надвечір повернулися додому **гноми** - гуп, гуп, гуп... Побачивши непритомну **Білосніжку**, почали вони плакати-голосити. Старалися її збудити, але **Білосніжка** спала твердим сном. **Гноми** збудували шклянну трумну і положили **Білосніжку** туди. Кожного дня **гноми** приходили до неї - гуп, гуп, гуп... і плакали-ридали за доброю дівчиною.

Одного дня в лісі полював на **кабанів** молодий **князь**. Переходив він попри хатку **гномів** і почув плач. Звернув він з дороги подивитися. Коли **князь** побачив **Білосніжку**, то був зачарований її красою. Нахилившись, він поцілував її в чоло, і **Білосніжка** прокинулася.

Як зраділи **гноми**! Вони радісно кричали, скакали, співали і танцювали. **Князь** взяв **Білосніжку** з собою. Вона вийшла за нього заміж і стала королевою.

ВАТРА ІСТОРІЇ ПЛАСТУ- МОНТАЖ У ПІСНЯХ

У програмі цієї ватри, наратор читає текст, який переплетений піснями. Ведучий ватри заповідає пісні. На транспарентах або картках великого розміру, написи років, починаючи від 1912, виходять у відповідний час, щоб глядачі могли виразно бачити історичні дати Пласту. Ведучий допільновує, щоб написи виходили тоді, коли треба. (Сторінки пісень - із співаника В дорогу)

Наратор:

Вернімся думкою до славних днів
Коли зішлися в Львові трійка пластунів:
Тисовський-Дрот, Франко, Чмола,
Палкі як вогонь, стійкі як скала.
Для України вірних синів і дочок
Засновано там **перший** пластовий гурток!
Пройдім в уяві, піснях і словах
Наше минуле, наш Пластовий Шлях.

1912

Перший пластовий гурток
Виходить явно в світ,
Відкриває Пластові початок,
Складає Пластовий Обіт.

У світів пожежі... (ст.13)

1914

Страшна воєнна сила,
Діяльність Пласту припинила
До війська Січових Стрільців
Пішло багато пластунів

Гей у лузі...(ст.142)

1920

Пластують друзі, наші браття,
На срібних землях Закарпаття

Чорна кура...(ст.124)

1920-ті

По горах, гаях і лісах, пластова пісня залунала
А молодь росла, крила розпускала
На прогулях, у Карпатах, силу волі управляють
Лісові Чорти - щей свою пісню співають!

Гей гу, гей га...(ст.24)

1924

На прогульки маршували пластуни-юнаки,
А за ними, дрібним кроком, поспішали новаци,
Щоб свій вогник запалити, радісно, скоренько
Доріженьку освічував ясний місяченько.

Ой місяцю, місяченьку...(ст.232)

1930

Коли Пласт був у розквіті і набирив сили,
Польські окупанти Пласт заборонили,
Та ідеї пластової не могли спинити,
Гей, крикнули пластуни, ми будемо жити!
Довелося нові назви для Пласту шукати
І прийшлося молодим тайно пластувати.
Відбувалися юнацькі й новацькі табори
Не спинились прогульки, у Карпатські гори.

Гей там у горах.... (ст.29)

1939-45

Розгорілася війна, прийшла в Україну,
Окупанти мінялися, несли - смерть, руїну.
І створилася УПА, рідний край спасати,
Пішли в ліси пластуни, нарід захищати.

Я сьогодні від вас ... (ст.158)

1945-48

Грізна, воєнна хуртовина, вирвала із рідних хат
І самотніх і родини - багато хлопців і дівчат.
Пішли вони із України, в трудне бурлакування,
Тай відновили на чужині своє пластування.

Гей ми бурлаки... (ст.35)

1949-50

Розіхались пластуни, по цілому світі
Шукали собі країни, як жиди в Старім Завіті.

Гей пластуне куди йдеш... (ст.28)

1950-56:

Лишили любий, рідний край, за морями незрими
Взяли з собою юности май, і сонце йшло з ними!

Гей життя Ти наше... (ст.26)

По всіх континентах пластуни осіли,
І відразу в різних мовах, співати уміли.

Заспіваймо по-українськи...

1957:

Перша Ювілейна Міжкрайова Зустріч на північно американському континенті була зорганізована для відзначення 45-ліття Пласту і відбулася в Канаді на оселі станиці Торонта - Пластовій Січі. У зустрічі взяло участь 1,096 членів Пласту з різних міст Канади і ЗСА та кілька тисяч гостей. Поваги і гідності додали Зустрічі присутність на ній двох головних постатей Пласту - його основоположника д-ра Олександра Тисовського-Дрота і Начального Пластуна проф. Северина Левицького-Сірого Лева. Це перший раз за більше як тридцять років зійшлися вони разом на пластовому святі

У радісну пору...(ст.48)

1960-ті

У чужому краю, сіяли насіння
Кільчилося скоро, пускало коріння.
Пласт ріс, розвивався, в ширину і вгору
Пластуни співали, враз пісню бадьюру.

Молоді ми... (ст.38)

Чи чуєш Ти друже гомін з України?
Чи чуєш поетів відважні слова?
Що пробиваються крізь залізні стіни,
І кличуть боротись за волю й права.
Летить вже на крилах і лист довгожданий
Питає старенька матуся квола -
Чи зберіг Ти сину, рушник вишиваний,
Що Тобі на щастя, в дорогу дала?

Рушничок...(ст.104)

1970-ті

Влада окупанта у нашій Вкраїні
Нищила, палила усі пам'ятки.
Мову й культуру вела до руїни,
Щоб була московська на вічні віки.
Рух опору повстав - поети, студенти,
Письменники, вчителі і всі десиденти.
Тих, що стали в опір, везли в зимний Сибір,
На тяжкі роботи, за колючі драти.

Хто бачив Майданек...

1980-ті

Тема України - це Пласту основа,
Мов чарівна казка - мандрівка у сні
Це краса природи, її рідна мова,
Про змаги за волю, говорять пісні.

Не журіться юні друзі... (ст.36)

Довкола нас - музика голосна, штудерна.
Хоч не дуже музикальна, але є модерна.
Все співає, кричить, про кохання, любов
Та й і нас молодих часто тягне той зов.

Квітка мого життя...

В пластовім таборі, життя процвітає,
В дружній атмосфері, мов човен пливе,
Як одна родина, з пташками співає,
Радісно мандрує, у лісі живе.

Марш мандрівників ...(ст.36)

Як Великодні дзвіночки, голосенько дзвонять,
Тоді жваво пластунки, гаївки виводять.
На таборі не йдуть спати, у Купала нічку,
О північі ідуть шукати, папороті квітку.

Купала - Марена ...(ст.198)

Не прийде дружба до Твоєї хати,
Ти за щирою дружбою, мусиш сам шукати
На таборі і в мандрівці, там нагоди маєш,
Ти кожному у потребі, радо помагаєш.
Любов сильна, любов красна, хто її відчує
Тому сонечко засвітить, мила зачарує.

Червона Рута... (ст.118)

Оу піду я у садочок, назбираю зілля
Тай підемо на горбочок, пластове весілля.

Комар... (ст. 100)

Ой кувала зазуленька, в неділю воскресну,
Приїжджайте в Україну, у цвітучу весну.
Вилітайте юні друзі, із далеких хат,
Відчинаються вже брами до рідних Карпат

Писаний камінь...(ст.42)

1991

Летить кругом землі вістка довгождана
Розноситься по світі слава
Що повстала з оков вільна
Українська Держава!

Від синього Дону... (ст.161)

Довго Вкраїну вкривали леди,
Скувала країну чудесну
Зникали під льодом, пластові сліди
А вітер шептав всім - про весну
Коли Україна діждалась весни
Пластове коріння - ураз ожило!
Із країн далеких, несуть пластуни
Пластову ідею, щоб скоро росло.

Виростеш ти сину...(ст.83)

1997

Вісімдесят п'ять літний довгий шлях,
Життя пластового і його вміння.
Видержали цей трудний змаг
Три пластові покоління.
Ми пройшли світ - різні країни
Тисячі вірних синів і дочок.
Звернені лицем до України
Там де вродився Пласту початок.
Ми разом при ватрі усі тут кругом
Співаєм веселі, чарівні пісні,
Взялися за руки, стискаєм разом.
І згадуєм пройдені дні.

Сірили у сумерку...(ст.44)

Матеріали до цього числа подали:

- 1. Церемонія Запалення Святочної Ватри** - пл. сен. Олег Кандиба, Оттава, Канада. Церемонія часто переводиться на Вишкoлі Виховників УПЮ в Канаді.
- 2. Весілля** - Програма була підготовлена на ЮМПЗ'72 пл. сен. Танею Онищук. Текст написала Ліда Палій. Редакція і скорочення: пл. сен. Оксана Закидальська.
- 3. Козацькі Звичаї** - скорочений і зредагований текст із книжки Дмитра Яворницького, *Історія Запорізьких Козаків, том. I*.
- 4. Ватра Скечів** - матеріали із різних скавтських видань.
- 5. Попелюшка** - таку програму перевів Андрій Заярнюк зі Львова, на ватрі на таборі *Вузол*, який відбувся біля Дніпропетровська в липні, 1995.
- 6. Білосніжка** - пристосування вище згаданої програми.
- 7. Історія Пласту - Монтаж Пісень** - подібний монтаж появився в Юнак-у, ч.1/1982 під підписом пл. сен. Мамай. Віршований текст поміщений тут написав пл. сен. Іван Франів, Торонто.

**Присилайте свої дописи, знімки і рисунки
якнайскоріше після закінчення табору до:**

**YUNAK
2199 Bloor St W
Toronto, Ontario
M6S 1N2
Canada**

Fax: (416) 763-0185

**Не забудьте підписати всі дописи!
Не забудьте підписати всі знімки!**